

Cauza C-626/23 [Sergamo]ⁱ**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

12 octombrie 2023

Instanța de trimitere:

Tribunal Superior de Justicia de Madrid (Curtea Superioară de Justiție din Madrid, Spania)

Data deciziei de trimitere:

13 septembrie 2023

Recurent:

XXX

Intimat:

Instituto Nacional de la Seguridad Social (Institutul Național pentru Securitate Socială, Spania)

Obiectul procedurii principale

Pensie pentru limită de vârstă — Supliment la pensie pentru pensionarii care au avut copii — Cerere de acordare a suplimentului formulată de un pensionar de sex masculin

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Articolul 267 TFUE — Cerere de decizie preliminară privind interpretarea — Directiva 79/7/CEE — Egalitate de tratament între bărbați și femei în domeniul securității sociale — Supliment la pensie pentru pensionarii care au avut copii — Acordarea suplimentului tuturor pensionarelor de sex feminin — Condiții impuse pensionarilor de sex masculin — Discriminare directă — Posibile motive justificative

ⁱ Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile la procedură.

Întrebarea preliminară

Directiva 79/7/CEE a Consiliului din 19 decembrie 1978 privind aplicarea treptată a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în domeniul securității sociale și articolele 20, 21, 23 și 34 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede dreptul la un supliment la pensie pentru beneficiarii de pensii pentru limită de vârstă de tip contributiv care au avut copii biologici sau adoptați, dar care se acordă în mod automat femeilor, în timp ce bărbaților li se impune fie să beneficieze de o pensie de soț supraviețuitor în urma decesului celuilalt părinte, iar unul dintre copii să beneficieze de pensie de urmaș, fie să se fi produs întreruperea ori prejudicierea carierei lor profesionale (în termenii prevăzuți de lege și descriși mai sus) ca urmare a nașterii sau a adopției copilului?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

- Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, articolele 20, 21, 23 și 34 alineatul (1).
- Directiva 79/7/CEE privind aplicarea treptată a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în domeniul securității sociale, considerentele (2) și (3) și articolele 1, 2 și 3 alineatele (1), (4) și (7).

Dispoziții naționale invocate

Ley General de la Seguridad Social (Legea generală privind securitatea socială denumită în continuare „LGSS”), în versiunea consolidată, astfel cum a fost aprobată prin Decretul legislativ regal nr. 8/2015 din 30 octombrie 2015, BOE nr. 261 din 31 octombrie 2015, și modificată prin Decretul-lege regal nr. 3/2021 din 2 februarie 2021.

Articolul 60 din LGSS, care reglementează așa-numitul „supliment la pensiile de tip contributiv pentru reducerea decalajului de gen”, prevede următoarele:

„1. Având în vedere impactul pe care decalajul de gen îl are, în general, asupra cuantumului pensiilor de securitate socială de tip contributiv ale femeilor, se recunoaște dreptul la un supliment pentru fiecare copil femeilor care au avut cel puțin un copil și care beneficiază de o pensie pentru limită de vârstă de tip contributiv, de invaliditate permanentă sau de soț supraviețuitor. Dreptul la suplimentul pentru fiecare copil este recunoscut sau menținut în favoarea femeii cu condiția ca acesta să nu fie solicitat și recunoscut în favoarea celuilalt părinte, iar dacă acesta din urmă este tot o femeie, suplimentul se va atribui celei care beneficiază de pensii publice a căror sumă este mai mică.

Pentru ca bărbații să poată avea dreptul la supliment, trebuie să fie îndeplinită una dintre următoarele cerințe:

- a) Să beneficieze de o pensie de soț supraviețuitor în urma decesului celuilalt părinte al copiilor avuți în comun, cu condiția ca unul dintre aceștia să aibă dreptul la o pensie de urmaș.
- b) Să aibă dreptul la o pensie contributivă pentru limită de vârstă sau de invaliditate permanentă și să se fi produs întreruperea ori prejudicierea carierei lor profesionale ca urmare a nașterii sau a adopției, în următoarele condiții:

1.^a În cazul copiilor născuți sau adoptați până la 31 decembrie 1994, să înregistreze mai mult de 120 de zile fără contribuții în perioada cuprinsă între cele nouă luni anterioare nașterii și cei trei ani posteriori acesteia sau, în cazul adopției, între data hotărârii judecătorești prin care s-a stabilit adopția și cei trei ani posteriori acesteia, cu condiția ca suma pensiilor recunoscute să fie mai mică decât suma pensiilor care îi revin femeii.

2.^a În cazul copiilor născuți sau adoptați începând cu 1 ianuarie 1995, suma bazelor de contribuție pentru cele 24 de luni posterioare nașterii sau momentului pronunțării hotărârii judecătorești prin care s-a stabilit adopția trebuie să fie cu cel puțin 15 la sută mai mică decât suma bazelor de contribuție pentru cele 24 de luni anterioare, cu condiția ca suma pensiilor recunoscute să fie mai mică decât suma pensiilor care îi revin femeii.

[...]

2. Recunoașterea suplimentului în favoarea celuilalt părinte determină stingerea suplimentului deja recunoscut primului părinte [...]

3. Acest supliment are, în toate privințele, natura juridică a unei pensii publice de tip contributiv.

Cuantumul suplimentului pentru copil se stabilește în Legea bugetului de stat. [...].

Cuantumul suplimentului nu va fi luat în considerare la calcularea plafonului de pensie [...].”

A 37-a dispoziție adițională a LGSS stabilește următoarele:

„Domeniul de aplicare temporal al suplimentului la pensiile de tip contributiv pentru reducerea decalajului de gen.

1. Dreptul la recunoașterea suplimentului la pensiile de tip contributiv pentru reducerea decalajului de gen, stabilit la articolul 60, se va menține atât timp cât

diferența dintre pensiile pentru limită de vârstă recunoscute în anul precedent este de peste 5 la sută.

2. În sensul prezentei legi, prin decalaj de gen la pensiile pentru limită de vârstă se înțelege procentul care reprezintă diferența dintre cuantumul mediu al pensiilor pentru limită de vârstă de tip contributiv recunoscute în termen de un an bărbaților și femeilor.

[...]"

Prezentarea pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Recurentul este pensionar și tatăl a trei copii născuți în anii 1979, 1984 și 1986. Acesta a solicitat la Instituto Nacional de la Seguridad Social (Institutul Național pentru Securitate Socială, denumit în continuare „INSS”) să i se acorde suplimentul la pensiile de tip contributiv pentru reducerea decalajului de gen (denumit în continuare „suplimentul în litigiu”), prevăzut la articolul 60 din LGSS.
- 2 INSS nu a răspuns acestei cereri. Împotriva acestei respingeri prin tăcere administrativă, recurentul a formulat o acțiune la Juzgado de lo Social n.º 4 de Madrid (Tribunalul pentru Litigii de Muncă nr. 4 din Madrid), considerând, în esență, că o atare respingere este nelegală întrucât reglementarea suplimentului în litigiu este contrară dreptului Uniunii, în special Directivei 79/7/CEE.
- 3 Juzgado de lo Social n.º 4 de Madrid (Tribunalul pentru Litigii de Muncă nr. 4 din Madrid) a respins acțiunea considerând, în esență, că articolul 60 din LGSS este în conformitate cu dreptul Uniunii.
- 4 Împotriva sentinței acestei instanțe, recurentul a formulat recurs la Tribunal Superior de Justicia de Madrid (Curtea Superioară de Justiție din Madrid).

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 5 Recurentul consideră că articolul 60 din LGSS încalcă Directiva 79/7/CEE și jurisprudența stabilită în Hotărârea Curții de Justiție din data de 12 decembrie 2019, Instituto Nacional de la Seguridad Social (Supliment la pensie pentru mame), C-450/18, EU:C:2019:1075 (denumită în continuare „Hotărârea C-450/18”). Acesta susține că diferența de tratament între bărbați și femei, cuprinsă la articolul 60 din LGSS în redactarea sa inițială și pe care Curtea de Justiție a declarat-o contrară Directivei 79/7/CEE este menținută în redactarea actuală a articolului 60 din LGSS, întrucât cerința întreruperii carierei profesionale li se impune bărbaților, însă nu și femeilor.
- 6 Decizia de trimitere nu conține niciun argument din partea INSS.

Prezentarea pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 7 Se impune să se stabilească compatibilitatea reglementării suplimentului în litigiu cu Directiva 79/7/CEE și cu articolele 20, 21, 23 și 34 alineatul (1) din cartă.
- 8 Reglementarea acestui supliment include, în fapt, o diferență de tratament între bărbați și femei, întrucât impune bărbaților anumite condiții care nu sunt impuse femeilor. Trebuie avut în vedere faptul că în Hotărârea C-450/18 s-a declarat că Directiva 79/7/CEE trebuie interpretată în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea cuprinsă la articolul 60 din LGSS în redactarea anterioară modificării acestuia prin Decretul-lege regal nr. 3/2021, care prevedea dreptul la un supliment la pensie pentru femeile care avuseseră cel puțin doi copii biologici sau adoptați și care beneficiau de pensii de tip contributiv în cadrul sistemului de securitate socială național, în timp ce bărbații aflați într-o situație identică nu aveau dreptul la un astfel de supliment la pensie.
- 9 Legiuitorul spaniol a reacționat la hotărârea menționată prin modificarea articolului 60 din LGSS și schimbarea denumirii suplimentului. În prezent, acesta se atribuie pentru circumstanța de a fi avut unul sau mai mulți copii, iar cuantumul variază în funcție de numărul de copii. Pe de altă parte, s-a stabilit că suplimentul în litigiu nu va mai fi în vigoare atunci când procentul care reprezintă diferența dintre cuantumul mediu al pensiilor pentru limită de vârstă de tip contributiv recunoscute în decurs de un an bărbaților și femeilor („decalajul de gen”) nu va mai depăși 5 %.
- 10 De asemenea, noua reglementare permite bărbaților să beneficieze de suplimentul în litigiu, însă le impune condiții suplimentare care nu sunt impuse femeilor:
  - fie să fie beneficiari ai unei pensii de soț supraviețuitor în urma decesului celuilalt părinte al copilului sau copiilor avuți în comun, impunându-se, în plus, cerința ca unul dintre copii să aibă dreptul de a beneficia de o pensie de urmaș (trebuie avut în vedere faptul că pensia de urmaș nu se recunoaște sau se stinge atunci când copilul împlinește 23 de ani, cu excepția cazului în care este vorba despre o persoană cu dizabilități);
  - fie să se fi produs întreruperea ori prejudicierea carierei lor profesionale ca urmare a nașterii sau a adopției potrivit unor condiții legale specifice, care sunt diferite pentru copiii născuți sau adoptați până la data de 31 decembrie 1994.
- 11 Aceste condiții nu sunt impuse femeilor, astfel încât ele au dreptul la suplimentul în litigiu în mod automat dacă au avut unul sau mai mulți copii. Aceste cerințe sunt întotdeauna impuse părinților de sex masculin și nu celor de sex feminin, indiferent de sexul celuilalt părinte, care poate fi sau nu același.
- 12 Atunci când legea stabilește o diferență de tratament pe criterii de sex, legiuitorul trebuie să justifice în mod corespunzător această diferență în baza unor obiective

care să urmărească compensarea inegalităților sociale de bază, astfel încât să nu se limiteze la a declara că obiectivul măsurii este acela de a restabili egalitatea materială, ci să și dovedească, într-un mod riguros și serios, că impactul diferenței este adecvat pentru atingerea obiectivului respectiv și, de asemenea, că sacrificiul impus dreptului formal la egalitate este proporțional cu obiectivul urmărit. Prin urmare, simpla finalitate nu este suficientă, ci este necesar ca măsura să fie configurată într-un mod corespunzător și proporțional.

- 13 În speță, motivarea diferenței de tratament pe criterii de sex în expunerea de motive a Decretului-lege regal nr. 3/2021 se limitează la a preciza că demersul legislativ urmărește să configureze suplimentul în litigiu ca o pârghie pentru reducerea decalajului de gen care reflectă poziția de subordonare a femeilor pe piața muncii, întrucât, din punct de vedere istoric, acestea au jucat rolul principal în ceea ce privește sarcina îngrijirii copiilor, dar care se materializează lăsând ușa deschisă accesului la supliment pentru acei tați care dovedesc un prejudiciu în istoricul lor de contribuții ca urmare a nașterii sau adopției unui copil sau a asumării acestor sarcini de îngrijire. Cu alte cuvinte, potrivit expunerii de motive, o acțiune pozitivă în favoarea femeilor („dacă niciunul dintre părinți nu dovedește prejudiciul în istoricul său de contribuții, suplimentul este atribuit femeii”) este combinată cu prevederea posibilității accesului pentru bărbații care se pot afla într-o situație comparabilă.
- 14 Această motivare este însă insuficientă. În primul rând, afirmația că suplimentul este atribuit femeii în cazul în care niciunul dintre părinți nu dovedește un prejudiciu în istoricul său de contribuții nu este adevărată, întrucât, atunci când nu există o femeie care să poată primi suplimentul (deoarece nu are dreptul la pensie, pentru că nu îl solicită sau pentru că niciunul dintre părinți nu este femeie), părinții de sex masculin sunt în continuare obligați să facă dovada unui prejudiciu în cariera lor profesională pentru a putea obține suplimentul menționat. Singura excepție este situația în care există o pensie de soț supraviețuitor, însă în acest caz se impune, în plus, condiția ca unul dintre copii să beneficieze de pensie de urmaș, cerință care este foarte limitativă. În plus, atunci când părinții sunt un bărbat și o femeie, iar primul face dovada prejudiciului în timp ce cea de-a doua nu, suplimentul în litigiu se recunoaște în continuare femeii, cu excepția cazului în care suma pensiilor recunoscute bărbatului este mai mică decât suma pensiilor care îi corespund femeii.
- 15 În al doilea rând, configurația concretă a prejudiciului produs carierei profesionale, condiție care se impune bărbaților, ridică multe semne de întrebare. Nu se cunosc studiile de impact pe care le-a avut la dispoziție legiuitorul pentru a structura aceste cerințe. *Prima facie* pare că, așa cum sunt configurate, aceste condiții împiedică *de facto* accesul la suplimentul în litigiu pentru cea mai mare parte a bărbaților și, cel mai probabil, ar împiedica și accesul multor femei dacă le-ar fi impuse. Astfel, condițiile menționate ar putea avea drept obiectiv restabilirea diferenței de tratament dintre bărbați și femei, diferență pe care Hotărârea C-450/18 a declarat-o contrară dreptului Uniunii. În plus, așa cum sunt configurate, nu pare să existe nicio legătură între prejudiciul produs carierei

profesionale și impactul asupra cuantumului pensiei, compensat printr-un procent determinat.

- 16 Faptul că aceste cerințe nu sunt impuse femeilor implică de asemenea că suplimentul în litigiu, destinat compensării prejudiciului produs carierei profesionale, se acordă inclusiv acelor femei a căror carieră profesională nu a fost afectată. Trebuie avut în vedere că acest supliment este configurat ca un procent din pensie, motiv pentru care aduce mai multe avantaje persoanelor cu un nivel de remunerații mai mare (și, prin urmare, cu pensii mai mari), în ciuda faptului că s-ar putea considera că în cadrul acestui grup social îngrijirea copiilor produce cele mai puține prejudicii carierei profesionale a părinților, întrucât aceștia au posibilitatea de a plăti, pentru îngrijirea copiilor, personal din afara familiei. În situația extremă a părinților muncitori cu salarii mici, pe care îngrijirea copiilor i-a îndepărtat de piața muncii, se poate întâmpla ca aceștia să nu aibă dreptul la nicio pensie și, prin urmare, nu ar avea dreptul nici la suplimentul menționat. Aceste situații nu sunt în niciun caz marginale, având în vedere că volumul de resurse publice pe care îl implică plata acestui supliment este destul de mare.
- 17 Trebuie remarcat în plus că suplimentele pentru ambii părinți sunt incompatibile, iar în situația în care amândoi au dreptul la supliment:
  - (a) dacă ambii părinți sunt femei, acesta se atribuie celei care primește pensii publice a căror sumă este mai mică;
  - (b) dacă ambii părinți sunt bărbați, acesta se atribuie celui care primește pensii publice a căror sumă este mai mică;
  - (c) dacă unul dintre părinți este femeie, iar celălalt este bărbat, acesta i se atribuie bărbatului doar în situația în care suma pensiilor recunoscute bărbatului este mai mică decât suma pensiilor care îi revin femeii.
- 18 În speță, nu se ridică problema existenței și a compatibilității suplimentelor, ci doar aceea a dreptului bărbatului la supliment, întrucât îi sunt impuse anumite condiții pe care el nu le îndeplinește și care nu sunt impuse femeilor în vederea obținerii acestui supliment.
- 19 Cu toate acestea, pare a avea relevanță faptul că legea stabilește acum incompatibilitatea suplimentului între cei doi părinți, astfel încât, atunci când ambii au dreptul la acesta, legea optează întotdeauna pentru suplimentarea pensiei de cuantum mai mic. În acest sens, ținând cont de faptul că decalajul de gen este definit prin lege ca fiind diferența dintre cuantumul mediu al pensiilor bărbaților și femeilor, se ridică problema dacă, pentru atingerea obiectivului de egalitate fixat de lege (un decalaj de cel mult 5 %), nu ar fi suficient să se recunoască suplimentul în litigiu doar la pensiile de cuantum mai mic, indiferent de sexul părintelui.
- 20 Prin urmare, întrebarea este dacă aceste condiții, care introduc o diferență în funcție de sexul beneficiarului, pot fi considerate compatibile cu principiul

egalității de tratament între bărbați și femei, având în vedere că „principiul egalității nu exclude menținerea sau adoptarea de măsuri care să prevadă avantaje specifice în favoarea sexului sub-reprezentat” (articolul 23 din cartă). Se ridică, de asemenea, problema dacă aceste condiții reprezintă o excludere de la principiul egalității, în temeiul articolului 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 79/7/CEE.

DOCUMENT DE LUCRU